

KAPITTEL 3

Regjeringens handlingsplan og forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme

Tema for denne studien er bekymringsarbeidet som inngår i norske myndigheters *forebygging* av det de beskriver som radikalisering og voldelig ekstremisme. I dette kapitlet vil vi diskutere noen av de sentrale føringene som ligger til grunn for dette arbeidet, først og fremst i regjeringens nyeste *Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020).

Som vi var inne på i innledningen, er det kanskje viktigste med denne handlingsplanen og de forrige av samme slag, som kom i 2010 og 2014, at myndighetene fra da av eksplisitt ikke bare tar mål av seg til å forhindre og minimere omfang og skadevirkninger av terror. Siden 2010 har innsatsen også vært rettet mot det som kan være bakenforliggende årsaker og prosesser som gjør at noen begår terror og ekstremistisk vold. Denne strategien har vokst fram i samspill med nye måter å forstå og beskrive problemet, slik vi diskuterte i forrige kapittel. I dette kapitlet vil vi diskutere hvordan radikalisering og voldelig ekstremisme brukes i handlingsplanen, og med referanse til forskningens kritikk av begrepene drøfte hvilke implikasjoner disse bestemte forståelsene kan få for forebyggingstrategien. Videre vil vi diskutere regjeringens *radikaliseringstunnel* som modell for å forstå mekanismer og årsaksforhold som ligger bak ekstremistisk vold, opp mot forskningen på feltet. Vi skal se at regjeringens forestillinger om prosessene som leder til voldelig ekstremisme er i nær dialog med studier som har forsøkt å beskrive og identifisere fasene i slike prosesser, lineære fasemodeller som vi har sett er kontroversielle og kritiserte innen forskningen.

Regjeringens problemforståelse, og da særlig hvordan man forestiller seg årsaksmekanismene i radikaliserings og voldelig ekstremisme, er viktig i vår sammenheng fordi den legger sentrale føringer for forebyggingsstrategiene – ikke minst hvilke aktører og institusjoner som myndighetene mener er viktig å involvere i forebygging av radikaliserings. Dette siste vil vi gå nærmere inn på mot slutten av kapittelet.

Hva er problemet?

Regjeringen tilbyr flere kilder til informasjon om radikaliserings og voldelig ekstremisme, herunder *Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, 2020), *Nasjonal veileder for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2015) og nettstedene radikaliserings.no og utveier.no.¹¹ Imellom disse ulike informasjonskildene er det noe variasjon i hvordan radikaliserings defineres og beskrives. I *Nasjonal veileder for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme* kan man for eksempel lese følgende:

Radikaliserings [...] viser til en prosess der en person eller gruppe i økende grad aksepterer bruk av vold som virkemiddel for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål, og hvor voldelig ekstremisme kan bli en følge.

Voldelig ekstremisme betyr i denne kontekst aktiviteten til personer og grupperinger som er villig til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål. Med ekstremisme menes her at man a) kun aksepterer egne meninger og b) mener det er legitimt å ty til vold for å få gjennomslag for sine meninger (politiske mål). Noen forstår ekstremisme som ekstreme meninger, meninger som skiller seg veldig mye fra flertallets meninger. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2015, s. 13)

I *Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme* fra 2014 defineres radikaliserings på følgende måte:

Radikaliserings forstås her som en prosess der en person i økende grad aksepterer bruk av vold for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål. En radikaliseringsprosess som leder frem til voldelig ekstremisme kjennetegnes av:

¹¹ Nettssidene radikaliserings.no og utveier.no er planlagt sammenslått til en felles nettside under utveier.no.

- en kognitiv utvikling mot en stadig mer ensidig virkelighetsoppfatning, der det ikke er rom for alternative perspektiver.
- dernest en videre utvikling der virkelighetsoppfatningen oppleves så akutt og alvorlig at voldshandlinger er nødvendige og rettferdige. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014, s. 7)¹²

Disse to definisjonene er forholdsvis like, men det er noen forskjeller. Definisjonen i handlingsplanen fokuserer i hovedsak på kognitive prosesser og virkelighetsforståelse hos individet, mens veilederen i større grad beskriver konteksten for radikaliseringsprosessen. I begge tilfeller velger likevel regjeringen en definisjon som vektlegger det kognitive som drivkraft, og i tillegg et mer følelsesmessig element av motivasjon, nemlig en opplevelse av at voldelige handlinger er rettferdiggjort og påkrevet av en uholdbar situasjon. Samtidig må regjeringens definisjon sies å rammes av en del av kritikken mot radikaliseringsbegrepet som vi redegjorde for i forrige kapittel. Men denne kritikken tas ikke opp, og begrepet problematiseres ikke ut over definisjonen.

Som vi skrev i forrige kapittel, kan voldelig ekstremisme bety både *avvikende holdninger* og *vilje til vold som politisk virkemiddel*. I *Nasjonal veileder for forebygging av radikaliseringsprosessen og voldelig ekstremisme* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2015) presiseres det at selv om ekstremisme kan forstås som meninger som skiller seg mye fra flertallets meninger, er det «demokratisk sett» viktig «å skille skarpt ved legitimering av vold» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2015, s. 13). Det er altså voldelig ekstremisme i betydningen «vilje til vold» regjeringen legger til grunn, mens «avvikende meninger» ikke omfattes av problembeskrivelsen. I denne boka vil vi imidlertid vise eksempler på at det i praksis ikke alltid er så lett å skille mellom voldelig og ikke-voldelig ekstremisme. Vi skal også se eksempler på at den andre forståelsen av ekstremisme er virksom i mange sammenhenger i det offentlige forebyggingsarbeidet, det vil si at avvikende holdninger gjøres til et problem i seg selv. Dette kan, som vi vil argumentere for, være demokratisk problematisk.

¹² I revisjon av handlingsplanen av 2020 klargjøres det at handlingsplanen fra 2014 videreføres som grunddokument. Dette innebærer, blant annet, at regjeringen også viderefører den overstående definisjonen av radikaliseringsprosessen.

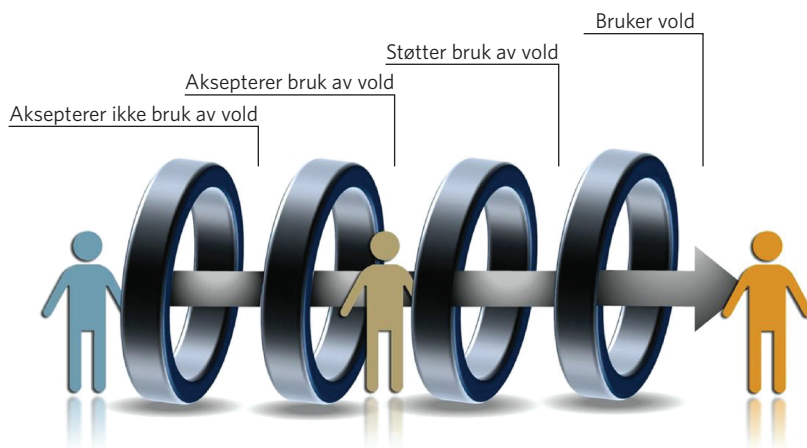
Flere viktige spørsmål for forebyggingsarbeidet forblir ubesvart i regjeringens definisjon av radikalisering og voldelig ekstremisme. For eksempel: Er det vold eller ideer som legitimerer vold som skal forebygges? Er ekstremisme et problem kun fordi det kan føre til vold, eller skal det også bekjempes fordi det for eksempel skaper utrygghet, hindrer inkludering av bestemte grupper og bidrar til et polarisert samfunn generelt? Når skal hvilke instanser gripe inn? At disse og andre spørsmål står uavklarte får konsekvenser for de som skal forebygge i praksis, som vi skal se videre. Dette berører en klassisk problemstilling for politiet og i politiforskningen: På den ene siden skal politiet være demokratisk styrt og arbeide på oppdrag fra Stortinget og regjeringen. På den annen side er konkretiseringer av hvordan politiarbeidet skal utføres, overlatt til det profesjonelle skjønn / den faglige autonomi.¹³ Det at bekymringsarbeidet i kontekst radikalisering og voldelig ekstremisme er en ny form for politiarbeid, medfører imidlertid som vi skal se at man i liten grad kan lene seg på tradisjoner, konvensjoner og rutiner. Vi skal også se at de foreløpig ubesvarte spørsmålene berører til dels andre spenninger og motsetninger enn annet politiarbeid. Ikke minst gjelder dette spørsmålet om hvorvidt og når det er legitimt for politiet å reagere på ytringer og meninger.

Radikaliseringstunnelen

I *Nasjonal veileder for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2015, s. 13) brukes en *tunnel* som bilde på radikaliseringsprosessen (se figur 3.1). Som modellen antyder, legger myndighetenes forståelse av radikalisering stor vekt på holdninger og hvordan de endres, og den går langt i å trekke en årsaks-sammenheng mellom holdning og handling: pilen går mellom ulike nivåer av aksept for vold til handling («bruker vold»).

Radikaliseringstunnelen gir et bestemt bilde av prosessen man antar at individer eller grupper går igjennom når de ender opp som voldelige ekstremister. Modellens oppbygning antyder en lineær prosess med ulike

¹³ Takk til Liv Finstad for denne viktige påpekningen.

Figur 3.1. «Radikaliseringstunnelen» er brukt som illustrasjon på radikaliseringsprosessen (Regjeringen, 2016)

stadier, fra at aktører ikke aksepterer vold for å nå politiske mål, til aksept av vold.

De teoretiske modellene som vi diskuterte i forrige kapittel, som også regjeringen er tydelig inspirert av, bringer med seg en rekke ubesvarte spørsmål for dem som i praksis skal forebygge et problem før det egentlig har oppstått. Hvordan skiller man det som vil ende i vold fra det som *ikke* vil ende i vold? Hva skal man være på jakt etter? Hva skal man *ikke* reagere på? Hvordan skal man forholde seg til ekstreme ideologier når voldelige handlinger er fraværende? Hvordan man forestiller seg forholdet mellom det kognitive og atferdsmessige, ikke minst hvorvidt det er slik at ekstreme ideer forårsaker ekstremistisk vold, vil altså være avgjørende for hvordan forebyggingsarbeidet legges opp. Ikke minst får forestillinger om årsakssammenhenger naturligvis betydning for *hvem* som skal involveres i forebyggingsarbeidet foruten justissektoren.

Problembeskrivelsen som ligger i begrepene og modellene vil virke inn på hvem som potensielt blir omfattet av såkalt *bekymring*, og hvor stor denne populasjonen er. En forestilling om at ideer i seg selv er drivende for ekstremistisk vold gjør det meningsfylt å satse på en bredt anlagt forebyggingsstrategi, det vil si ikke begrense seg til ekstremistisk vold og terror. Det gjør også at alle som aksepterer politisk vold, eller som er i en

prosess der de utvikler slik aksept, er i målgruppa for forebygging, og ikke bare de som faktisk utøver volden. I forlengelsen av dette vil forebyggingen involvere en lang rekke instanser som er i kontakt med populasjonen det kan være bekymring for, og som presumptivt har mulighet til å påvirke disse personenes ideer og holdninger. Forebygging av ekstremistisk vold betraktes ikke lenger som et ansvar for politiet og sikkerhetstjenesten alene; flere aktører skal involveres og få et ansvar innenfor sin sektor. Hvordan dette er organisert er vårt neste tema.

Alle skal med? Aktører og tiltak i handlingsplanen

Inntil for ganske få år siden ble altså forebygging av voldelig ekstremisme ansett å være en oppgave som i hovedsak skulle løses av sikkerhetstjenesten. Selv om for eksempel kommunene var involvert i arbeidet med å forebygge og håndtere lokale høyreekstreme miljøer på 1990- og 2000-tallet (også sammen med forskere som Tore Bjørge og Yngve Carlsson), kom den store endringen i denne politikken i regjeringens første handlingsplan for forebygging av voldelig ekstremisme i 2010 (Lid et al., 2016). Der lanserte man en langt bredere satsing, der både store deler av statsforvaltningen, kommunene og til en viss grad sivilsamfunnet ble mobilisert til å forebygge og motvirke radikaliserings og voldelig ekstremisme. I regjeringens *Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme* fra 2014 (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014) ble denne bredden videreført, og i revisjonen av 2020 ble den videre understreket (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020). Det blir framhevet at «Bred og tidlig innsats fra en rekke aktører er avgjørende for å identifisere og følge opp personer som står fare for å bli radikalisert og ivareta personer som allerede er radikaliserter» (2020, s. 21). Som aktører i denne innsatsen nevnes individet, familie, venner, kommune, nærmiljø, skole, arbeidsplass/kolleger, barnevern, helsetjenester, frivillige organisasjoner, politi, tros- eller livssynssamfunn, fritidsaktiviteter, Nav, Politiets sikkerhetstjeneste og kriminalomsorgen (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020).

Bredden er også forankret i forvaltningen av strategien: handlingsplanene fra 2014 og 2020 er signert av ni ministre i tillegg til statsministeren. Foruten en generell del der utfordringer og strategier beskrives,

inneholder handlingsplanene også en presentasjon av tretti konkrete tiltak i 2014, utvidet med ni nye tiltak i 2016. Disse er sortert i kategoriene «kunnskap og kompetanse», «samarbeid og koordinering», «forebygge tilvekst til ekstreme miljøer og bidra til reintegrering», «forebygge radikaliserings og rekruttering gjennom internett» og «internasjonalt samarbeid». Justis- og beredskapsdepartementet gis hovedansvaret for å koordinere arbeidet, men oppfølgingsansvaret for tiltakene er fordelt på de ulike departementene.

Straffelovens terrorbestemmelser

Det juridiske grunnlaget for myndighetenes arbeid mot radikaliserings og voldelig ekstremisme er først og fremst terrorlovgivningen (Straffeloven, 2005, §§ 131, 136), som slår fast at det er straffbart «å planlegge og å forberede terror – også alene. Forbudet rammer den som har bestemt seg for å begå en terrorhandling og så foretar handlinger som peker mot gjennomføringen» og som også rammer «oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger». Det understrekes også at disse lovene gjennomfører forpliktelsene etter Europarådets konvensjon av 2005 om forebygging av terrorisme, vedtatt i 2005 og ratifisert av Norge i 2010. I 2016 ble lovgivningen rundt fremmedkrigervirksomhet utvidet fra bare å gjelde terrororganisasjoner, til en generell kriminalisering av å delta i militær virksomhet i en væpnet krig. Dette forbudet er unikt i skandinavisk og sjeldent i europeisk sammenheng (Høgestøl, 2018).

Også kommunene gis en aktiv rolle i forebyggingsarbeidet og er gjennomgående beskrevet som en sentral aktør i de ulike tiltakene som iverksettes (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020). Som støtte til gjennomføringen av dette oppdraget er blant annet *Nasjonal veileder for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme* et sentralt dokument.¹⁴ I 2014 tok dessuten Statsministerens kontor direkte kontakt med 23 kommuner og oppfordret til skjerpet innsats på dette feltet, etter at Politiets sikkerhetstjeneste hadde advart om at mange norske kommuner ikke har beredskap eller forebyggende aktivitet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme.¹⁵

14 Veilederen finnes både som nettside og som nedlastbart hefte: <https://www.regjeringen.no/sub/radikalisering/veileder/veileder-som-pdf/id2405821/> Sist lastet ned 23.11.2022.

15 Disse kommunene ble valgt ut fordi de hadde hatt utfordringer knyttet til radikaliserings og voldelig ekstremisme tidligere, eller fordi de hadde bedt om hjelp selv.

Siden dette har flere kommuner laget egne handlingsplaner mot radikaliserings og voldelig ekstremisme i samarbeid med lokalt politi (se for eksempel Kristoffersen, 2017).

Politiet har fortsatt hovedrollen

Til tross for denne utvidelsen er politietaten fremdeles forventet å ha den mest sentrale rollen i myndighetenes arbeid med dette temaet. Politiets sikkerhetstjeneste har ansvar for løpende vurdering av terrortrusselen og utgir en årlig rapport med prognose for trusselnivået i året som kommer. Sikkerhetstjenesten skal ifølge radikaliserings.no også «skape bevissthet om radikaliserings, slik at flere kan være oppmerksomme på situasjoner hvor det kan være nødvendig å gripe inn for å forebygge. Derfor gir PST informasjon og opplæring om radikaliserings og voldelig ekstremisme både til sine egne ansatte og til politiet for øvrig» (Regjeringen, 2019).

Politets sikkerhetstjeneste og lokalt politi skal samarbeide på dette feltet. Om samarbeidet skriver regjeringen følgende:

Det er etablert gode samarbeidsrutiner med ordinært politi knyttet til radikaliserings. Samarbeidet er særlig viktig fordi det nettopp er det ordinære politiet som har lokalkunnskap og nærhet til det som rører seg blant folk flest. Politiet er derfor i en unik posisjon til å fange opp signaler om radikaliserings. (Regjeringen, 2019)

Arbeidsdelingen ser altså i teorien ut til å være at sikkerhetstjenesten, foruten terrortrusselen, sitter på mer generell kunnskap om radikaliserings og voldelig ekstremisme, mens lokalt politi har kunnskap om det lokale og spesifikke. Sikkerhetstjenesten skal imidlertid også håndtere enkeltsaker der bekymringen er særlig høy, for eksempel i forbindelse med fremmedkrigervirksomhet og tilknytning til internasjonale terrororganisasjoner.

Lokalt politi, hvis arbeid skal diskuteres i mer detalj i denne boka, har egne oppgaver i forebyggingsarbeidet. Det er i store trekk ivarettatt av såkalte radikaliseringskontakter, det vil si ansatte i politiet med dette som ansvarsområde. Å utpeke slike kontakter i relevante politidistrikter var ett av tiltakene i handlingsplanen fra 2014, og etableringen av disse framheves i revidert versjon av 2020:

Det er etablert en ordning med radikaliseringskontakter ved alle politidistrikter. Disse skal være kontaktpunkt ved bekymring om radikalisering og voldelig ekstremisme, gi råd og videreformidle henvendelser til rette instans. Radikaliseringskontaktene skal ha kunnskap om effektive tiltak og tilgjengelige ressurser, drive bevisstgjøringsarbeid samt være kontaktpersoner opp mot PST og overfor de lokale samarbeidsaktørene. Radikaliseringskontaktene skal ha en rådgivende funksjon opp mot politirådene, SLT og andre lokale samordningsstrukturer. PST skal ha tett dialog og oppfølging av de lokale radikaliseringskontaktene og gi dem relevant opplæring i fenomenkunnskap. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, s. 19)¹⁶

Radikaliseringskontaktene skal altså ha en nøkkelrolle i forebyggingsarbeidet, som bindeledd mellom sikkerhetstjenesten og kommunale instanser som er involvert i forebyggingsarbeidet. De skal også ha en rådgivende funksjon overfor lokale samarbeidspartnere. Radikaliseringskontaktene vil dessuten ofte være adresse for bekymringsmeldinger fra både offentlige instanser og andre aktører. I perioden vi samlet inn data til denne studien, var det minst én person som hadde ansvar for dette arbeidet i hvert av de 27 politidistriktene, enten i full stilling eller mindre.¹⁷ I store og/eller særlig rammede distrikter var det flere per politistasjon eller lensmannskontor. Dette gjaldt distriktene vi undersøkte (mer om dette i kapittel 5).

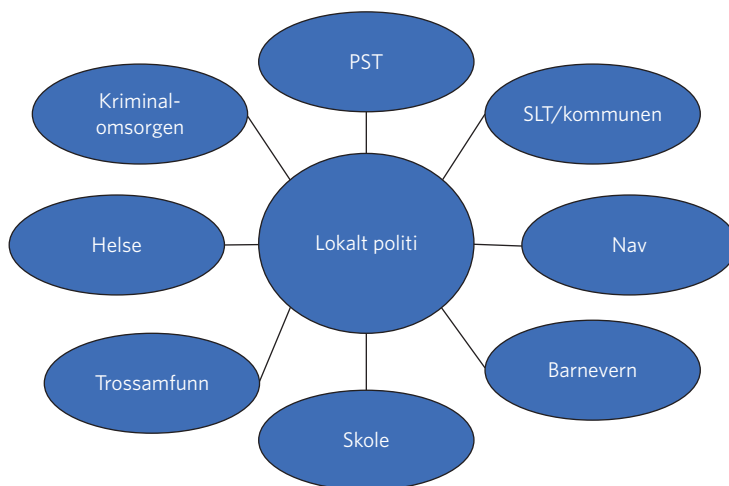
Politidirektoratet hadde i årene før vårt feltarbeid utarbeidet et dokument med navnet *Enhetlig arbeidsmetode*¹⁸ som radikaliseringskontaktene skulle jobbe etter. Her slås det fast at arbeidet mot voldelig ekstremisme i størst mulig grad skal basere seg på eksisterende strukturer og tiltak/verktøy for kriminalitetsforebygging. Ett eksempel på slik eksisterende struktur er politiråd. Politiråd er et formalisert samarbeid mellom øverste

16 Det kan være verdt å notere seg at radikaliseringskontaktene ble referert til som forebyggingskontakter i handlingsplanen av 2014 (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014). Begrepet «forebyggingskontakt» er tatt helt ut av revisjonen av 2020.

17 I forbindelse med politireformen som ble implementert etter at vi avsluttet datainnsamlingen ble antallet radikaliseringskontakter redusert til tolv, en per distrikt. Disse tolv inngår nå i et nasjonalt fagnettverk som koordineres av POD.

18 Dette dokumentet var ikke offentlig tilgjengelig, men POD ga oss tilgang til det i forbindelse med denne studien. Dokumentet har siden blitt byttet ut med oppdaterte retningslinjer fra POD og er ikke lenger i bruk. Vi vil likevel referere til det, ettersom det var i bruk da dataene ble samlet inn. Mange av arbeidsmetodene som ble skissert opp i dette dokumentet brukes dessuten fortsatt, for eksempel modellen for lokalt samarbeid. Noen endringer er kommet til, disse vil bli tatt opp i boken epilog.

ledelse i kommune og lokalt politi, som er ment å være et strategisk organ for det lokale kriminalitetsforebyggende arbeidet. Her skal kunnskap og erfaring utveksles mellom politi og kommune, med mål om en samordnet innsats. I politirådet sitter ordfører og rådmann, politistasjonssjef/lensmann, kommunalsjef/virksomhetsleder og SLT-koordinator, dersom en slik finnes i kommunen.

Figur 3.2. Eksempel på aktører i tverrsektorielt samarbeid med politiet i koordinerende rolle

Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT) er et annet tiltak som myndighetene ber kommunene bruke aktivt til arbeid mot radikalisering og voldelig ekstremisme. SLT er en overordnet modell for å skape en felles strategi for samordning mellom politi, kommune og andre lokale virksomheter i det kriminalitetsforebyggende arbeidet rettet mot barn og unge. Det at flere etater og aktører samarbeider gjør at man snakker om både *tverretattlig* og *tverrfaglig* samarbeid (Egge et al., 2008). SLT-modellen skal tilrettelegge for samordning mellom politi, kommune og andre lokale virksomheter i det kriminalitetsforebyggende arbeidet rettet mot barn og unge. Sentralt i SLT-modellen sitter en egen koordinator, som samordner tiltak og innsatser fra lokalt politi, relevante kommunalt ansatte og andre involverte i forebyggingssaker.

I *Enhetlig arbeidsmetode* fra Politidirektoratet ble det påpekt det at et velfungerende SLT-samarbeid ikke er nok, fordi denne modellen først

og fremst samordner arbeid rettet mot barn og ungdom. Rundt voksne personer kan andre instanser være mer aktuelle, og da særlig Nav og helsesektoren. Navs rolle i dette arbeidet, foruten å melde til politiet ved bekymring, skal være å bistå med tiltak. Tiltak i denne sammenhengen vil ifølge regjeringens veileder være slikt som Nav bidrar med i andre saker: økonomisk støtte, veiledning om jobb og utdanning og råd og veiledning knyttet til hele livssituasjonen.

Også helsesektoren skal involveres. I handlingsplanen fra 2020 er ett av tiltakene å utvikle kompetanse på helsesektorens arbeid med voldelig ekstremisme, i regi av vår egen arbeidsplass, Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS), samt Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS), Regionale kunnskapssentre for barn og unge – psykisk helse og barnevern (RKBU) og Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP). RVTS-ene har dessuten i oppdrag å bistå helsetjenesten med veiledning og undervisning, foruten å drive nettverk og sørge for oppdatert og relevant informasjon i sin region. Helsesektoren har også et spesielt ansvar for psykososial oppfølging av hjemvendte fremmedkrigere, spesielt med hensyn til voldsrisikovurdering og traumeutsatthet. RVTS-ene har vært involvert i utvikling av mentorordninger for personer i risiko. I tillegg nevnes helse- og omsorgstjenestene som sentrale aktører i arbeidet med å identifisere personer som er radikalisererte eller som står i fare for å bli det. Videre gis helsesektoren en rolle i oppfølging og behandling av radikalisererte, blant annet gjennom spesialisthelsetjenestenes behandlingsintervensjoner for traumer hos voksne (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020, s. 32).

Utdanningssektoren involveres på strategisk nivå via tiltak i handlingsplanen som tar sikte på å øke kunnskap og bevissthet om demokrati og forebygge hatretorikk og diskriminering blant skoleelever,¹⁹ og som førstelinje i møte med barn og ungdom i risiko for radikalisering og voldelig ekstremisme. Som vi skal se videre i denne boka, står lærere og skoleledere for en ikke uvesentlig andel av bekymringsmeldinger. Den aktuelle skolen er også forventet å være involvert i konkrete enkeltsaker,

19 Se for eksempel <http://dembra.no/> Sist lastet ned 23.11.22.

både som kilde til informasjon for politiet og med tiltak rettet mot personer i risiko.

Som vi har sett i dette avsnittet innebærer myndighetenes brede sat-sing på denne forebyggingen at en rekke sektorer og instanser er involvert på mange ulike nivåer. Det som lenge var betraktet som et problem for justissektoren er dermed blitt omdefinert til en tverrsektoriell utfordring som best håndteres ved en svært bred og inkluderende tilnærming, som forutsetter omfattende samarbeid.

Konklusjon

I dette kapittelet har vi sett nærmere på noen sentrale forutsetninger og føringer i myndighetens politikk for forebyggingsarbeidet vi utforsker i denne studien. Vi har tatt for oss hvordan regjeringen definerer og forstår problemet som skal håndteres, og diskutert hvordan bestemte forståelser står i forhold til bestemte strategier og løsninger. Her er det særlig tre poenger leseren bør ta med seg videre i lesningen:

- Det første er at en forståelse av voldelig ekstremisme som resultat av en prosess der aksepten for vold øker suksessivt gjør det meningsfullt å utvide forebyggingsinnsatsen til også å omfatte mange flere enn voldelige ekstremister, det holder at det kan være en risiko for at de blir det.
- Det andre er at en forestilling om at holdninger og handlinger henger sammen i et direkte årsaksforhold kan motivere forebyggingsinnsats ikke bare mot vold, men også avvikende holdninger, dersom disse kan være relatert til aksept for vold.
- Det tredje er at de to første motiverer en forebyggingsinnsats som favner mye bredere enn tidligere tiders terrorbekjempelse, både på myndighetssiden, der mange flere er involvert slik vi har beskrevet, og på mottakersiden, der langt flere berøres av myndighetenes bekymring for radikaliserings og voldelig ekstremisme.

En videre utforskning av bekymringens form, innhold og effekt er tema for vårt neste kapittel.